

Zakon o Vijeću za financijsku stabilnost

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet Zakona

Ovim se Zakonom uređuju pitanja iz područja financijske stabilnosti, oblikovanje i provođenje makrobonitetne politike i njezini ciljevi, osnivanje, način rada i nadležnost Vijeća za financijsku stabilnost te druga pitanja bitna za oblikovanje i provođenje makrobonitetne politike.

Članak 2.

Definicije

U smislu ovoga Zakona, pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

- »financijska stabilnost« je stanje koje se očituje u nesmetanom i učinkovitom funkcioniranju ukupnoga financijskog sustava u procesima alokacije financijskih resursa, procjene i upravljanja rizicima te izvršavanja plaćanja, kao i u otpornosti financijskog sustava na iznenadne šokove
- »financijski sustav« čine sve financijske institucije, financijska tržišta, financijske usluge i infrastruktura financijskih tržišta
- »sistemska rizik« znači rizik poremećaja u financijskom sustavu koji bi mogao imati ozbiljne negativne posljedice za financijski sustav i realno gospodarstvo
- »financijska institucija« je kreditna institucija ili pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj kojoj odobrenje za rad daje i/ili čije poslovanje nadzire Hrvatska narodna banka, pravna osoba kojoj odobrenje za rad daje i/ili čije poslovanje nadzire Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, a odnosi se osobito na kreditnu instituciju, investicijsko društvo, mirovinsko osiguravajuće društvo, investicijski fond, mirovinski fond, društvo za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom, društvo za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima, društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima, društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, financijski konglomerat, instituciju za platni promet, instituciju za elektronički novac, društvo za leasing, pravnu osobu koja se bavi poslovima faktoringa kao i na ostale neregulirane pravne osobe koje obavljaju usporedive djelatnosti
- »sistemska važna financijska institucija« jest financijska institucija koja je po svojoj veličini, položaju i važnosti bitna za financijsku stabilnost u Republici Hrvatskoj, a koju kao takvu odredi nadležno tijelo
- »makrobonitetna politika« je politika koja obuhvaća mjere, instrumente i aktivnosti potrebne za očuvanje stabilnosti financijskog sustava u cjelini jačanjem otpornosti financijskog sustava te izbjegavanjem i smanjenjem sistemskih rizika
- »nadležna tijela« su Hrvatska narodna banka i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
- »krizna situacija« je situacija kada nastanu poremećaji u jednom ili više segmenata financijskog sustava koji mogu ugroziti ukupnu financijsku stabilnost, npr. nelikvidnost ili insolventnost financijskih subjekata, znatan poremećaj u sustavu plaćanja i sustavu namire platnih transakcija, poremećaji koji se prenose s vanjskih financijskih tržišta ili drugi poremećaji koji mogu dovesti do poteškoća u funkcioniranju financijskog sustava.

II. CILJ I NOSITELJ MAKROBONITETNE POLITIKE

Članak 3.

Ciljevi makrobonitetne politike

(1) Osnovni cilj makrobonitetne politike Republike Hrvatske jest pridonositi očuvanju stabilnosti financijskog sustava Republike Hrvatske kao cjeline jačanjem otpornosti financijskog sustava te sprječavanjem i smanjenjem sistemskih rizika, te na taj način podržavati održivi doprinos financijskog sustava gospodarskom rastu.

(2) Osnovni cilj makrobonitetne politike ostvaruje se osobito preko sljedećih podrednih ciljeva:

- smanjenja i sprječavanja prekomjernoga kreditnog rasta i primjene financijske poluge

- 2) smanjenja i sprječavanja pretjeranih ročnih neusklađenosti i tržišne nelikvidnosti
- 3) ograničavanja izravnih i neizravnih koncentracija izloženosti
- 4) ograničavanja sistemskih učinaka postupaka motiviranih neprimjerenim pobudama i poticajima radi sprječavanja povreda dobrih poslovnih običaja i pravila struke
- 5) jačanja otpornosti financijske infrastrukture te
- 6) drugih ciljeva koji su u preporukama Europskog odbora za sistemske rizike (u daljnjem tekstu: ESRB) utvrđeni kao podredni ciljevi u svrhu ostvarenja osnovnog cilja makrobonitetne politike.

Članak 4.

Osnivanje Vijeća za financijsku stabilnost

- (1) Ovim Zakonom osniva se Vijeće za financijsku stabilnost (u daljnjem tekstu: Vijeće) kao međuinstitucionalno tijelo koje oblikuje makrobonitetnu politiku Republike Hrvatske.
- (2) Makrobonitetnu politiku Republike Hrvatske provode nadležna tijela u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisima kojima se uređuju njihova nadležnost i djelokrug.

III. ZADACI I OVLASTI VIJEĆA

Članak 5.

Zadaci Vijeća

Zadaci su Vijeća:

- 1) oblikovanje makrobonitetne politike Republike Hrvatske
- 2) identifikacija, ocjenjivanje i razmatranje sistemskih rizika
- 3) osiguranje suradnje i razmjene informacija između nadležnih tijela za potrebe provođenja ovoga Zakona, a osobito ako nastanu krizne situacije
- 4) poduzimanje aktivnosti vezanih uz ispunjavanje zahtjeva iz upozorenja i preporuka ESRB-a i priprema odgovarajućih obrazloženja u slučaju neispunjavanja tih zahtjeva
- 5) usklađivanje metodologije za identifikaciju sistemski važnih financijskih institucija ili struktura
- 6) izdavanje upozorenja i preporuka vezanih uz sistemske rizike i financijsku stabilnost
- 7) sudjelovanje u oblikovanju i provođenju aktivnosti vezanih uz oporavak i sanaciju kreditnih institucija i nebankovnih financijskih institucija
- 8) sudjelovanje u oblikovanju sustava osiguranja depozita
- 9) sudjelovanje u oblikovanju sustava za zaštitu ulagatelja i
- 10) ostali zadaci određeni ovim Zakonom.

Članak 6.

Mjere i instrumenti makrobonitetne politike

U svrhu ostvarivanja osnovnog cilja i podrednih ciljeva makrobonitetne politike Vijeće može nadležnim tijelima izdavati preporuke o primjeni odgovarajućih mjera i instrumenata, vodeći pritom računa o njihovoj djelotvornosti i primjerenosti za ostvarivanje tih ciljeva.

Članak 7.

Upozorenja i preporuke Vijeća

- (1) Kada ocijeni da je potrebno spriječiti ili smanjiti sistemske rizike te kada provodi upozorenja ili preporuke ESRB-a, Vijeće može nadležnim tijelima, drugim tijelima državne uprave i pravnim osobama s javnim ovlastima koji djeluju u Republici Hrvatskoj izdavati upozorenja i preporuke.
- (2) Upozorenjem Vijeće skreće pozornost na sistemske rizike koji mogu ugroziti financijsku stabilnost u Republici Hrvatskoj.

- (3) Preporukom Vijeće upućuje na potrebu uvođenja novih ili izmjene postojećih mjera i instrumenata koji bi se trebali poduzeti radi očuvanja financijske stabilnosti u Republici Hrvatskoj.
- (4) Tijela i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka dužni su postupiti u skladu s preporukom Vijeća.
- (5) Tijela i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka kojima je Vijeće izdalo preporuku dužni su redovito obavještavati Vijeće o poduzetim aktivnostima u vezi s izvršavanjem preporuke.
- (6) Ako tijela i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka smatraju da preporuku nije moguće ili nužno primijeniti, dužni su takvo svoje stajalište obrazložiti Vijeću u pisanom obliku. Vijeće može to obrazloženje javno objaviti.

Članak 8.

Ovlasti nadležnih tijela za donošenje podzakonskih propisa za primjenu preporuka Vijeća

U svrhu provođenja preporuka Vijeća nadležna tijela mogu donositi podzakonske propise iz svoje nadležnosti i djelokruga.

IV. SASTAV I NAČIN RADA VIJEĆA

Članak 9.

Sastav Vijeća

- (1) Vijeće se sastoji od deset članova, i to četiri predstavnika Hrvatske narodne banke, dva predstavnika Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, dva predstavnika Ministarstva financija Republike Hrvatske i dva predstavnika Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka.
- (2) Predstavnici Hrvatske narodne banke u Vijeću jesu guverner po svom položaju te još tri predstavnika Hrvatske narodne banke koje svojom odlukom imenuje Savjet Hrvatske narodne banke.
- (3) Predstavnici Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga u Vijeću jesu predsjednik Upravnog vijeća po svom položaju i još jedan predstavnik Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga kojeg imenuje Upravno vijeće Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga.
- (4) Predstavnici Ministarstva financija Republike Hrvatske u Vijeću jesu ministar financija ili osoba koju on odredi te još jedan predstavnik kojeg imenuje ministar financija.
- (5) Predstavnici Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u Vijeću jesu direktor Agencije ili osoba koju on odredi te još jedan predstavnik kojeg imenuje direktor Agencije.
- (6) Članovi Vijeća moraju imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za djelotvorno sudjelovanje u ostvarivanju zadataka Vijeća.
- (7) Razdoblje na koje se članovi Vijeća imenuju sukladno odredbama ovoga Zakona je jedna godina.
- (8) Iznimno od odredbe prethodnog stavka ovog članka, osobama koje su članovi Vijeća po svom položaju, mandat prestaje danom prestanka obnašanja dužnosti na koju su imenovani.

Članak 10.

Način rada Vijeća

- (1) Vijećem predsjedna i njegovim radom rukovodi guverner Hrvatske narodne banke u svojstvu predsjednika Vijeća, a u slučaju njegove spriječenosti, onaj član Vijeća iz redova predstavnika Hrvatske narodne banke kojeg svojom odlukom odredi guverner Hrvatske narodne banke.
- (2) Sjednica Vijeća može se održati ako je prisutno najmanje pet članova s pravom glasa.
- (3) Na sjednicama Vijeća pravo glasa ima osam članova Vijeća i to svaki predstavnik Hrvatske narodne banke i Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga ima po jedan glas. Ministarstvo financija ima jedan glas kao i Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, koja također ima samo jedan glas. Ako sjednici Vijeća pristupi samo jedan predstavnik Ministarstva financija, odnosno samo jedan predstavnik Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, predstavnik koji je pristupio ima pravo glasa koje pripada tijelu koje predstavlja.
- (4) Odluke na sjednicama Vijeća donose se većinom glasova prisutnih članova Vijeća s pravom glasa. Pri glasovanju svaki član Vijeća s pravom glasa dužan je izjasniti se »za« određeni prijedlog odluke ili »protiv« njega.

- (5) Odluke, priopćenja, upozorenja i preporuke Vijeća donose se u pisanom obliku.
- (6) U slučaju izjednačenog broja glasova odlučujući je glas guvernera Hrvatske narodne banke odnosno predsjedajućeg člana na toj sjednici Vijeća.
- (7) Sjednice Vijeća održavaju se najmanje dva puta godišnje, a po potrebi i češće, u pravilu na poziv predsjednika Vijeća ili na inicijativu ostalih članova Vijeća uz suglasnost predsjednika Vijeća.
- (8) Nakon sjednice Vijeća sastavlja se zapisnik. Zapisnici Vijeća su povjerljivi.
- (9) Materijali na temelju kojih Vijeće donosi odluke, prijedlozi dnevnog reda sjednica Vijeća te zapisnici sa sjednica Vijeća tajni su podaci i mogu se učiniti dostupnima trećima izvan Vijeća samo pod uvjetima propisanim člankom 12. stavkom 2. ovoga Zakona.
- (10) Nakon sjednice Vijeća, ili po potrebi, Vijeće može izdati priopćenje za javnost koje se objavljuje na mrežnim stranicama Vijeća.
- (11) Dokumentaciju, kao i sve potrebne podatke i analize potrebne za rad Vijeća pripremaju nadležna tijela.
- (12) Vijeće može, po potrebi, angažirati vanjske stručne suradnike za obavljanje pojedinih poslova iz djelokruga rada Vijeća.
- (13) U slučaju potrebe, na prijedlog članova Vijeća na sjednice Vijeća mogu biti pozvani stručnjaci iz područja koja su predmet rasprave na sjednici, kao i predstavnici stručnih službi nadležnih tijela.
- (14) Vijeće može donijeti poslovnik o svom radu.
- (15) Sjednice Vijeća nisu otvorene za javnost, a održavaju se u prostorijama Hrvatske narodne banke.
- (16) Poslove tajništva Vijeća obavlja i tehničku podršku osigurava Hrvatska narodna banka.
- (17) Troškove rada Vijeća snosi Hrvatska narodna banka.

V. OSTALE ODREDBE

Članak 11.

Dostavljanje obavijesti, podataka i isprava

- (1) Nadležna tijela dužna su Vijeću na zahtjev dostavljati obavijesti, podatke i isprave nužne za izvršavanje zadataka propisanih ovim Zakonom, uključujući podatke o pojedinačnim financijskim institucijama.
- (2) Vijeće je ovlašteno zatražiti obavijesti, podatke i isprave koje ocijeni nužnima za provođenje svojih zadataka i od javnopravnih tijela koja djeluju u Republici Hrvatskoj, kao i od drugih pravnih osoba.
- (3) Javnopravna tijela koja djeluju u Republici Hrvatskoj te pravne osobe iz stavka 2. ovoga članka dužni su Vijeću dostaviti tražene podatke u roku određenom u zahtjevu.
- (4) Zaprimiteljne obavijesti, podatke i isprave Vijeće može prosljeđivati nadležnim tijelima ako su te obavijesti, podaci i isprave važni za njihov rad na očuvanju financijske stabilnosti.

Članak 12.

Povjerljivost

- (1) Sve obavijesti, podatke i isprave primljene u skladu s odredbama ovoga Zakona te obavijesti, podatke i isprave zaprimljene od ESRB-a ili drugih nadležnih tijela zaduženih za financijsku stabilnost u državama članicama Europske unije, članovi Vijeća i sve osobe koje sudjeluju u njegovu radu dužni su čuvati kao povjerljive te ih ne smiju priopćavati trećim osobama.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, zaprimljene obavijesti, podaci i isprave mogu se dostaviti tijelima nadležnim za vođenje kaznenog postupka ili široj javnosti ako je riječ o javno objavljenim i dostupnim obavijestima, podacima i ispravama.

Članak 13.

Međunarodna suradnja

(1) Vijeće je ovlašteno surađivati i razmjenjivati podatke s drugim tijelima nadležnim za financijsku stabilnost, a posebice s ESRB-om i Europskom središnjom bankom.

(2) Vijeće može biti članom, odnosno sudjelovati u radu međunarodnih institucija i organizacija nadležnih za područja makrobonitetne politike i financijske stabilnosti te za ostala područja iz njegova djelokruga.

Članak 14.

Javnost rada Vijeća

(1) O donesenim odlukama koje se odnose na provođenje makrobonitetne politike Vijeće je dužno pravodobno obavijestiti javnost, osim u slučajevima kada bi obavještavanje javnosti ugrožavalo ili moglo ugroziti financijsku stabilnost. Ako Vijeće odluči objaviti upozorenje ili preporuku, dužno je o tome najprije obavijestiti nadležno tijelo i osobe kojima su to upozorenje ili preporuka upućeni.

(2) Vijeće je dužno jednom godišnje objaviti izvješće o svom radu.

(3) Vijeće je dužno izvješće o svom radu proslijediti Hrvatskom saboru, putem Odbora za financije i proračun Hrvatskoga sabora.

(4) Vijeće po potrebi izvještava tijela Europske unije i ESRB u skladu s propisima i zahtjevima Europske unije.

Članak 15.

Pravna zaštita

Članovi Vijeća ne odgovaraju za štetu počinjenu u obavljanju zadataka određenih ovim Zakonom, osim ako je šteta počinjena namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Članak 16.

Neovisnost nadležnih tijela

Odredbe ovoga Zakona nemaju utjecaja na neovisnost Hrvatske narodne banke u smislu članka 130. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, članka 7. Statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke i članka 71. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, niti na neovisnost Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga u smislu članka 5. stavka 5. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga.

Članak 17.

Neovisnost Vijeća

Pri ostvarivanju ciljeva makrobonitetne politike i izvršavanju zadataka utvrđenih ovim Zakonom Vijeće je samostalno i nezavisno, posebice od rada i utjecaja političkih tijela i financijskih institucija.

VI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 18.

Prekršaj

(1) Prekršaj čini pravna osoba koja protivno odredbi članka 11. stavka 3. ovoga Zakona Vijeću ne dostavi ili ne dostavi u roku zatražene obavijesti, podatke i isprave.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna.

(3) Odgovorna osoba u pravnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 1000,00 do 5000,00 kuna.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 19.

Rok za imenovanje predstavnika u Vijeću

Svoje predstavnike u Vijeću Hrvatska narodna banka, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Ministarstvo financija i Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka dužni su imenovati u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona u skladu s odredbom članka 9. ovoga Zakona.

Članak 20.

Stupanje na snagu Zakona

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2014.

Klasa: 022-03/13-01/328

Zagreb, 18. prosinca 2013.

HRVATSKI SABOR